

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri

Abiõpetaja läks tagasi Ameerikasse

Enne veel, kui esimene aasta Tartu Pauluse koguduse abiõpetajana täis sai, otsustas Enn Auksmann minna tagasi Ameerikasse.

Möödunud aasta 7. novembril jõudis Enn koos abikaasa ja noorema pojaga Tartusse, 10. novembril jutlustas ta Pauluse kirikus. Alates 1. maist teenis ta ka Kursi kogudust. Koostöö Tartu Pauluse koguduse õpetaja ja abiõpetaja vahel laabus suurepäraselt, seda kinnitavad kõik asjaosalised. Suur oli üllatus, kui 23. juulil esitas õpetaja Auksmann avalduse, millega ta palus ennast vabastada Tartu Pauluse ja Kursi koguduste teenimisest. Õpetaja Kristjan Luhamets püüdis teda ümber veenda, kuid asjata.

3. augusti jumalateenistusel pärast õnnistamissõnu ja enne lõpulaulu oli tal kogudusele midagi öelda:

"Olge head, võtke istet! Enne kui me laulame lõpulaulu, on mul üks teadaanne, mille ma meelega jätsin jumalateenistuse lõppu, et te saaksite süveneda Jumala Sõnasse ja palvesse. Ja see teade mõnede teist on teada, aga pärast väga pikka ja põhjalikku, ma nimetaksin seda: seesmist võitlust, oleme koos abikaasaga jõudnud äratundmisele, et me peame minema tagasi nende inimeste juurde, kellest juurest me möödunud sügisel äratulime.

Ma ei tea, kas te olete vahel tundnud seda, et kui te loete mõnda raamatut ja te jõuate lõppu, siis te tahaks kohe algusest peale hakata. Mõne filmiga on samamoodi. Tahaks, et oleks jälle see algus. Kui te ei tea, siis ma võin teile mõnda soovitada.

Meid on siin vastu võetud imelise armastusega. Mitte ühtegi, mitte ühtegi

kogemust ei ole, mis oleks olnud vastupidi. Ma vist ei olegi kunagi midagi niisugust varem kogenud kogu oma elus. Aga ma enne teenistust ütlesin kellelegi teie hulgast, et teate mis, siin maailmas kõige suurem rist, mida me peame kandma, on armastus. See ongi ristikujuline. Ja me peame mine-ma armastuse pärast nende inimeste vastu, kellel ei ole kedagi.

Ma palun teid, selle koguduse õpetaja ja teised töötajad Jumala armu hoolde. Teil on olemas head karjased. See karjane siin peab selle suure karja juurest minema seda ühte otsima. Aga mu palve teile on: te olete meid nii suure armastusega vastu võtnud, armastage meid edasi! Ja armastage neid inimesi, kelle pärast me peame minema. Ma tänan teid kõiki südamest!

Te teate, et kui ma jagan armulauda, siis on mul kombeks ikka inimestele silma vaadata. Mitte, et teid kontrollida, vaid et teile näidata, et see ühendus, mille Kristus loob, on ka meie vahelise armastuse side. Ma vaatasin täna neid teie silmi ja mõtlesingi selle peale. Aitäh teile! Andke andeks!

Aga nüüd, süda tilgub verd nagu ta peabki, silmad nutavad pisaraid, aga katsume oma südamed ikkagi panna Jumalale tänu ja kiitust laulma. Võtame oma lauluraamatud ja laulame viimase laulu."

Viimane laul oli lauluraamatus nr 386 „Jumal, Sind me kiidame“. Järgmisel päeval pakkis Enn Auksmann asjad ja asus tee. Vastavalt Konsistooriumi otsusele hooldab Kursi kogudust nüüd praost Kristjan Luhamets. Tartu Pauluses veel uut abiõpetajat silma piiril ei ole.

Jõulumaa avatakse juba novembris

Mardipäeval, 10. novembril avab uksed Tartu Pauluse jõulumaa, mis võtab ligi kaheks kuuks enda alla terve krüpti ja osaliselt ka krüpti fuajee. Ligipääs kolumbaariumisse jääb ikka avatuks. Varajane avamine on kantud soovist pakkuda võimalikult paljudele algklassidele jõulude sisu tutvustavat programmi. Programmis osalemine on tasuline. Juba praegu on võimalik klassidel registreeruda. Huvilistel on väikese tasu eest võimalik külastada jõulumaad ka ilma programmita. Vastavad ajad teatame edaspidi. tartupauluse.ee/joulumaa/

Anneli Vilbaste

30. XII 1967 – 16. VIII 2025

Anneli Vilbaste oli alates 2011. aastast, mil Pauluse lastehoiud avati, selle muusikaõpetaja. Lisaks on ta teinud lauluringi, salvestanud lastehoiu lastega CD-plaadi ning andnud plokkflöödi ja kitarritunde. Viimastel aastatel võitles Anneli haigusega, viimased laulutunnid tegi ta Pauluse lastehoius 2024. aasta juunikuus.

Pauluse Kirjaga jagas Anneli Vilbaste oma mõtteid aprillis 2022.

President tunnustas Laatre kirikut

24. augustil tunnustas president Alar Karis Eesti kaunimaid kodusid. Eripreemia "Kaunis muinsuskaitseobjekt" sai Laatre kirik. Väidetavalt on see esimene kord konkursi ajaloos, mil kaunite kodude seas märgiti ära pühakoda. Oma kodukiriku esitas konkursile Aasa Põder, kes on aastaid pühendanud oma jõu, aja ja energia selleks, et Laatre kogudus võiks kesta ja edeneda ning et väike maakirik nii seest kui väljast kaunis võiks olla.

Paul Faucheux: luterlus

Paul on lihtsalt Paul. Ametlikult on tal nimesid rohkem: Paul Jean Otto Faucheux. Pauluse kirikus on Paul ülemöödunud suvest saadik, leeriõnnistuse sai adventiajal.

Tere, Paul! Saame tuttavaks!

Tere, mina olen Paul. Olen pooleldi prantslane. Minu ema on prantslane, isa on eestlane. Õdesi ega vendi mul pole olnud siiamaani. Ma olen koguduses suhteliselt uus liige, ei ole veel aastatki ees.

Sa sündisid Prantsusmaal. Kui kaua sa seal eladid?

Prantsusmaal elasin neli aastat kuni ma tulin vanematega Eestisse ja nüüd olen siin.

Kas te tulite Tartusse?

Ei, me tulime Puhja, sest vanavanemad olid Puhjas ja maakodus on lapsel toredam kui linnakodus. Ma sain palju väljas olla ja veeta aega looduses ja loomadega, koduloomadega ja kõige muuga, mis sinna juurde käis: rohimised, kartuli mahapanek, heina tegemine... Mul on need oskused olemus. Kui ma peaksin maale mine-ma, siis ma saan hakkama. Õppisin ka kitse lüpsmise ära.

Kitse lüpsmise? Mille poolest see lehma lüpsmisest erineb?

Esiteks kitsel on kaks nisa, lehmal on neli nisa. Lehmal tuleb kümme liitrit piima ehk siis terve pangetäis ja kaks korda päevas, kokku kaks-kümmend liitrit päevas. Kitsel tuleb kaks liitrit päevas, heal juhul neli, kui on noorem kits. Tavaliselt tuleb liitri kaupa.

Kuidas on maal elamine sind kujundanud?

Ma olen teadikum elust ja kuidas asjad tekivad meie ümber. Ma olen näinud seda, kuidas kits sünnitab, ma olen aidanud vastu võtta. Ei tohi kohkuda ära sellest, mis toimub. Elus tuleb võtta asju rahulikult, olla siin ja praegu.

Kooli läksid sa...

Ma käisin Puhja lasteaias. Edasi läksin ma Puhja kooli. Siis see oli gümnaasium. Kuna see muudeti põhikooliks, siis edasi gümnaasiumi ma läksin mujale, läksin Ülenurme. Seal ma läksin muusikakooli.

Puhjas oli mul klaveriklass, see ei olnud päris muusikakool. Puhja ajal käisin ma veel ka Vaikuse Muusika stuudios, mida viis läbi Tõnu Sepp, vanamuusikute seas tuntud tegelane.

Aga muusikakoolis hakkasid sa õppima hoopis löökpille?

Mulle meeldisid alati rütmipillid rohkem. Rütmid olid alati minu jaoks huvitavad. Mul ei olnud õrna aimu, mida see endast kujutab ja ma tahtsin midagi uut proovida. Trummi-komplekt oli ideaalne selle jaoks.

Muusikakooli lõpetasid sa tänavu kevadel?

Jah, see oli tore. Mulle meeldib iga-sugune muusika. Vanamuusikas ma mängisin plokkflööti. Seal tegelesime peamiselt keskaja muusikaga. Me õppisime seal palu kuulmise järgi, noodist polnud ei kippu ega kõppu. Minu tädi käis ka Tõnu Sepa juures, tema käis seal laulmas. Tema mind

sinna juhataski. See kõik toimus Tartus Katoliku kooli ruumides. Lisaks õpetas Tõnu Sepp ka flöödi meisterdamist. Mina ei ole flööti teinud kahjuks, ma ise käisin ainult muusika poole peal. Aga siis tekkis koolis klasse juurde, ruumi enam ei olnud ja ta pidi Tartust ära minema. Nii lõppes see asi ära. Niisiis mulle meeldib nii keskaja muusika kui tänapäevane muusika. Mul on lai maitse, mulle meeldib igasugune muusika.

Mida sa tegid pärast gümnaasiumi lõpetamist?

Siis ma läksin Tartu Kõrgemasse Kunstikooli Pallasesse skulptuuri õppima.

Miks just kunst ja skulptuur?

Tegelikult ma olin ka kunstis hea lisaks muusikale ja kunsti poole pealt meeldis mulle kõige rohkem skulpturaalne kunst, selline modelleerimise-

on selline eestlaste värk

ga seotud kunst, kus saab teha kolme-mõõtmelisi kunstiteoseid. See tundus minu jaoks kõige põnevam. Siiaaani mõtlen, et see oli hea valik, tunne on muutunud üha paremaks. See on veel parem valik, kui ma arvasin alguses. See annab mulle vabad käed teha seda, mis mulle meeldib. Ja nii mulle sobib. Praegu algab mul neljas kursus, see on viimane kursus.

Kuidas sa leidsid tee usu juurde?

Minu prantsuse vanaema on usklik, katoliiklane. Eesti vanaema oli mul luteri usku. Ta oli Puhja koguduses koos minu vanaisaga.

Aga prantsuse vanaisa?

Tema ei olnud usklik. Üldiselt ainult kolm inimest ongi mul usklikud perekonnas. No tädi on ka pigem usklik. Ta käib nüüd Peetri kirikus rohkem, sest see on kodu lähedal. Aga koguduses on ta sisse kirjatud vist ikkagi Puhja. Ta isegi laulis seal Dionysose koolis.

Prantsuse vanaema viis mind kogu aeg kirikusse, iga päev peaaegu. Aegajalt olen ma alati vanaema juures käinud ja siis, kui ma olin tema juures, siis me kirikus ka käisime. Siiaaani tegeleb ta preestritele lõunasöögi tegemisega. Nendel aegadele veetsin mina aega kiriku kõrvalhoone sisehoovis. Seal on modernne kirik. Väljastpoolt ei saa arugi, et see on kirik, aga see on üks suur hoone, mis koosneb erinevatest osadest. Kesk on väike sisehoov, kus on väike aiake, kus kasab üks sidrunipuu. On väike iluaiake ja raamatukogu ja sekretär ja käärkamber... Kõiki neid preestreid ma juba tean ja nemad teavad mind. Alati, kui ma olen seal, siis nad ikka vaatavad, et oi, sa oled ikka nii juureks kasvavad! Ja mind ristiti

selles samas kirikus Hyères'i linnas.

Kas sa käisid ka Puhja kirikus?

Käisin küll, aga mitte nii palju. Pigem vanaema käis ja ta ei vedanud mind endaga kaasa. Ma olin siis kodus, aga suurematel pühadel ma ikka käisin. Ja kui ma väiksem olin, siis ma aasta aega käisin pühapäevakoolis. See oli Ulilas. Tiit Kuusema viis meid sinna kohale, aga pühapäevakooli viis läbi Imbi Tanilsoo.

Kuidas sa jõudsid Tartu Pauluse kirikusse?

Kui ma Pallasesse tulin, siis hakkasin käima katoliku kirikus. Ühel suvel kutsuti mind JäPele (kiriku noortepäevad – KL) ja pärast seda hakkasin ma käima vahel ka Pauluses. Ja siis hakkasin rohkem käima. Mulle meeldis, et see oli eestikeelsem. Katoliku kirikus ma ei saanud aru, kas see on eestlastele või välismaalastele. On ikka eestlastele, aga kõik preestrid on välismaalased. Seal on kõikide maade inimesed koos. Mulle meeldib, kui ma saan aru, mis räägitakse. Lisaks on üllatavalt palju rahvast Pauluses ja kõik on eestlased. Tugev eesti tunne tekkis. Oli tunne, et ma tahaks kaasas olla selles eestlaste oma initsiatiivis olla koos ja saada pühapäeviti kirikus kokku. Prantsusmaal on samamoodi nagu Pauluses – kõik tulevad kokku ja see on nende värk seal ja iseenesest mõistetav. Luterlus on Eestis selline, mis on iseenesest mõistetav, selline eestlaste värk.

Mida sina pead oluliseks igapäevaelus kristlasena?

Ausus. Seda on võibolla raske praktiseerida, aga ma leian, et see on üks olulisemad asju, mille poole püüelda nii iseenda suhtes kui teiste suhtes. Ja

aru saada, mis on tõde. Vahel tõde ei pruugi olla meeldiv, aga tuleb ikkagi tunnistada, et see on niimoodi. Seda ei maksa hakata peitma kusagile või selle eest pead liiva alla panema. Tõde eest ei maksa põgeneda, vaid sellele tuleb vastu vaadata. Tõde ei ole alati halb, tõde on vahel hea asi. Ei maksa karta!

Mis veel... Headus! Tuleb kohelda iseennast hästi ja kohelda ka teisi inimesi enda ümber hästi. Ja siis on kõik korras. Kui tunned, et ajad õiget asja, siis ei pea muretsema.

Kas sul on Piiblis mõni lemmik-kirjakoht?

Mulle meeldivad sellised lood, kus toimuvad paranemised või paremaks muutumised. Ma ise tunnen, et olen muutunud selles suunas, mis mulle sobib. Kui ma näen ja kogen neid muutusi, siis annavad need mulle palju lootust ja kindlasti juurde.

Piiblit meeldib mulle lugeda lõigu kaupa. Kui on huvitav, siis loen ka rohkem, aga tavaliselt väikese tüki kaupa.

Millist nõu sa annaksid neile, kes alles mõtlevad leeri tulemise peale?

Nad peavad ise läbi mõtlema, kas nad on valmis selleks või mitte. Võibolla peaks nad korra käima kirikus, vaatama, kuidas siin elu käib. Võibolla uudishimu pärast käima ka mõnes muus kirikus ja vaatama, kuidas seal asi käib. Lisaks võiks võtta Piibli lahti ja natuke uudistada, mis seal kirjas on. Aga peamine on minna ikka kirikusse ja rääkida inimestega. Äkki saab jutule ja niimoodi tasapisi võib see seeme idanema hakata.

Küsimusi esitas
KRISTJAN LUHAMETS

Läti uus peapiiskop seati ametisse

Laupäeval, 30. augustil seadis Jānis Vanags Riia toomkirikus ametisse Läti Evangeelse Luterliku Kiriku uue peapiiskopi. **Rinalds Grants** sündis 1974. aastal Salduses. Ta lõpetas politseiakadeemia ja töötas politseis. Seejärel asus ta õppima usuteadust ning alates 2000. aastast on ta teeninud

Riia Gertrudi kogudust. Aastal 2022 sai Rinalds Grantsist Riia peapiiskopkonna abipiiskop. Uue peapiiskopi ametisseseadmisel esindasid Eesti kirikut peapiiskop Urmas Viilma ja piiskopid Ove Sander ja Marko Tiitus. 32 aastat Läti kirikut juhtinud Jānis Vanags (67) siirdus emerituuri.

Tartu Maarja kirikus esitleti filmi

6. juunil esitleti Tartu Maarja kirikus filmi kiriku vana tornikella Hõikaja kojutoomisest. Ühtlasi anti EELK Teeneteristi III järk Toomas Savile, kelle eestvõttel on edenenud kiriku taastamine, koju jõudnud tornikell ja valminud dokumentaalfilm.

Jumalateenistused

14. sept kell 10.

21. sept kell 10.

28. sept kell 10.

kell 12 laste ja perede
jumalateenistus

5. okt kell 10. Tartu Pauluse kiriku
pühitsemise 108. aastapäev.

12. okt kell 10 kuld- ja hõbeleer ning
lõikustänapühä.

Ülekanded jumalateenistusest on
Pereraadios, Youtubes ja Facebookis.

Kirikus on lastele kaks **mängutuba**,
kus on võimalik jumalateenistust
jälgida ekraani ja kõlarite abil.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid on alates 1. oktoobrist
kolmapäeviti kell 17. Joel Luhamets
käsitleb apostel Pauluse elu, Liisa
Rossi räägib Vana Testamendi
väikestest prohvetitest.

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Kammerkoor teisipäeviti alates
16. septembrist kell 18.15.

Piibliringid:

P. 7. sept kell 11.45 (Juta)

K. 10. sept kell 17.30 (inglisekeelne)

N. 11. sept kell 17.30 (Daisy)

R. 12. sept kell 18.00 (Kristjan)

R. 19. sept kell 17.00 (Aino)

P. 21. sept kell 11.45 (Juta)

K. 24. sept kell 17.30 (inglisekeelne)

N. 25. sept kell 17.30 (Daisy)

T. 30. sept kell 17.00 (Merce ja Kai)

R. 3. okt kell 17.00 (Aino)

P. 5. okt kell 11.45 (Juta)

K. 8. okt kell 17.30 (inglisekeelne)

N. 9. okt kell 17.30 (Daisy)

Noorteõhtud reededi kell 18.

Info: Elise Nora Pruun, tel 58156209.

ÜKSnoortekas 20. sept kell 18.

Kantselei, kirik ja kolumbaarium
on avatud E-R 9-17, L 9-14, P 9-10,
telefon 5550 6363.

Liikmeannetusi saab teha
kantseleis või ülekandega. Arve nr:
EE282200 221005105336, saaja:
EELK Tartu Pauluse kogudus.

Raamatupood E-R 10-17, L 10-14,
pauluseraamatupood.ee, 55506323,
pauluse.raamatupood@eelk.ee

Leerikool

Sügisene leerikool algab kahes rüh-
mas 29. septembril ja 2. oktoobril. Nii
esmaspäeviti kui neljapäeviti on
tunnid kell 18:00-19:30. Leeripüha
on 30. novembril kell 10:00. Oodatud
on nii ristitud kui ristimata inimesed.

Noortepäevad

Tartu Pauluse noortepäevad tulevad
taas 19.-21. septembril 2025. Sind
ootab osadus noorte kristlastega, elu
mõtestamine, palve, ülistus ja loov
eneseväljendus. Anna endast teada:

elise.n.pruun@gmail.com

Lisainfo: Elise Pruun, tel 58156209.

Pühapäevakool

Pühapäevakooli avajumalateenistus
on kirikus 28. septembril kell 12.00.
Sobivasse rühma saad ennast kirja
panna koguduse kantseleis (tel 5550
6363 või tartu.pauluse@eelk.ee).
Kirjuta palun oma nimi, sünniaeg,
telefon(id), klass koolis, kui käid, ja
rühm, kuhu tuled.

Tunnid kell 11.00 alates 4. oktoobrist:

2–4 aastased (Eleri Luhamets
ja Mia Lorenz)

5–6 aastased (Aleksander Erstu
ja Mari-Liis Kurvits)

I–II klass (Karin Kuusk
ja Katrin Kull)

III–V klass (Anu Seppa ja Heli Lätt)

VI–VIII klass (Katrin Burman)

Lastekoori uusi lauljaid ootame tiib-
hoone saali 4. oktoobril kell 12. Koori
juhatab Tiina Luhamets.

Septembris alustab kaks uut piibliringi

Kolmapäeval, 10. septembril kell
17.30 saab tiibhoone seminariruumis
esimest korda kokku inglisekeelne
piibliring. Tartus elab, õpib ja töötab
palju välismaalasi, Pauluse kirikus ei
möödu pühapäeva, mil siin poleks
mõnda kirikulist, kes eesti keelest aru
ei saa. Inglisekeelne piibliring on
mõeldud just eelkõige neile. Inglise-
keelset piibliringi asub juhtima meie
koguduse vöormünder Paul Austin.

Neljapäeval, 11. septembril kell
17.30 alustab koguduse liikme Daisy

Kuld- ja hõbeleer

Lõikustänapühäl, 12. oktoobril tähis-
tame leerimälestuspäeva. Neil, kellel
möödub leerist 25 või 50 aastat, palu-
me endast eelnevalt kanteleisse teada
anda, et saaksime teid tervitada kuld-
ja hõbeleeripäeval. Aastal 1975 oli
Tartu Pauluse koguduses leerilapsi 6,
aastal 2000 koguni 259.

Kontsert

R. **19. sept** kell 18:30 Nina Åström
(Soome) ja Tervikliku Tervenemise
Teenistus. Sissepääs tasuta.

2000. a. esindas Nina Åström Soomet
Eurovisiooni lauluvõistlusel. Tema
loomingusse kuulub 19 albumit, sh
üks plaatinaplaat ja kaks kuldplaadi
lävele jõudnud albumit.

Rahuühendus

Soome Rahuühenduse keskühenduse
ja Eesti Luterliku Rahuühenduse
kokkutulek on Tartu Pauluse kirikus
reedel, 12. sept kell 18 ja laupäeval,
13. sept kell 13. Kokkutulek lõpeb
jumalateenistusega laupäeval kell 18.
Kõik tõlgitakse soome ja eesti keelde.

Pastoraadi piiblikool

22. septembril algab 36 õppeõhtuga
kursus "Piibli ABC", mis annab üle-
vaate pea kõigist Piibli raamatutest,
kesksetest sündmustest ja tegelastest
ning peamistest õpetustest. Lähemalt
käsitletakse Luuka evangeeliumi ja
Apostlite tegude raamatut.

Kursus on tasuline.

Info: tartupastoraat.ee/piiblikool

Pärnakivi eestvedamisel tegevust uus
eestikeelne piibliring, kus hakatakse
koos lugema apostel Pauluse kirju.
Esimesena võetakse ette Pauluse kiri
galaatlastele. Eesmärk on osaduses
olles minna Piibliga süvitsi ja õppida
oma Päästjat tundma Tema ilmutatud
Sõna kaudu, kasvamaks täisealisteks
"Kristuse täisea mõõtu mööda", et ei
oldaks enam "väetid lapsed, keda
pillutab ja kõigutab iga õpetusetuul".

Mõlemad piibliringid hakkavad koos
käima üle nädala.